БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 1 (6426)
ЯНВАРИИН 1
ЧЕТВЕРГ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР АМАРШАЛНАБДИ, НҮХЭДҮҮД!

Шэнэ жэлдэ—шэнэ илалта тээшэ

Хоридохи зуун жэлэй табин хоёрдохи он, 1952 он дүүрээ.

Хуушан жэлые үдэшэжэ, шэнэ жэлые угтажа байхадаа бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы һайн хүсэлтэй уладууд түрүү хүн түрэлтэнэй эрдэм сэсэл ба ами бэеые түримхэй шуһата империалистнуудһаа хамгаалжа байгаа баатар советскэ орой тээшэ, багша нүхэр Сталин тээшэ баяр баясхалантайгаар хандана.

Советскэ Союз болбол эб найрамдалда дуратай, дайн сэрэгые үзэн ядагша бүхы үнэн сэхэ ажалшадай Эхэ оронинь мүн. Эртэ урдын Кремлиин эрдэни шулуун одонһоо сасардаг эб найрамдалай энхэ мүнхэ туяан хадаа замбуулин дэлхэйн эгээлэй хүнүүдэй зориг хүсыень бадаруулна. Москва, Кремль, Сталинай нэрэнүүд дай үүдхэгшэдые сошордуулна.

Манай хүсэн түгэс Эхэ орон эб найрамдалай бата бэхи тулгуури, эб найрамдалай тугые дээрэ мандуулагша мүн.

Бидэнэр коммунизм байгуулха, уг зорилгодоо хүрэхэ хүсэлтэйбди. Манда дайн сэрэг хэрэггүй. Манай арад дайнда дурагүй, эб найрамдалда дуратай байһанаа үнэн бодото хэрэгээрээ харуулдаг.

Бидэ буу зэбсэг, бузар дай түхеэрнэ бэшэбди,—амгалан шанартай асари томо барилгануудые бодхоонобди. Манай эрдэмтэд хадаа США-гэй эрдэмтэ зэрлигүүд шэнгеэр хүн зониие олоор аладаг халдабарита сохо хорхойнуудые лабораторинуудтаа үсхэнэгүйл, харин шэнэ сортын таряа, малай шэнэ үүлтэр бии болгоно, түмэн жэлдэ түгдэрхэгүй булад ухаална, түрэл ороноо сад сэсэрлигээр бүрхээнэ.

1952 он хадаа советскэ арадай шэнэ, улам ехэ илалтануудай жэл байба. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волго-Доной судоходно канал — коммунизмын агуухэ барилгануудай түрүүшынхинь ашаглалгада оруулагдаа. Тиигэжэ урда арадай хэдэн зуун жэлэй хүсэл бэелүүлэгдээ, Москвае табан далайн порт болгохо тухай Коммунистическэ партиин ба советскэ общестын хүсэл зорилго бэелүүлэгдээ. Гол мүрэнэй урадхалые хубилгадаг, губи газарые сэсэрлиг болгодог, тала газарта далай тогтоодог, таримал модон ой байгуулдаг иимэ хаба, иимэ хүсэн гансал манайда, гансал социализмда бии юмэл.

Манай орон Сталинска табадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр хүдэлмэриилжэ дүүргэбэ. Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдээр, съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгөөр, «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн тэрээнэй гениальна зохёолоор зоригжоһон советскэ хүнүүд табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын тула эршэ зориг түгэлдэрөөр ажаллажа байна. 1952 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай ажалай оломянган рапортнууд Эсэгэ оронойманай зүрхэ—Москва тээшэ шуумайн хиидэнэ.

Эб найрамдалай ба демократиин лагериие агуухэ толгойлогшо хүсэн түгэс Советскэ Союзтай хамтадаа, социализмын замаар зорижо ябаа арадай демократиин оронууд, мүн Хитадай Арадай Республика амгалан байгуулалтадаа ехэнүүд амжалтануудые туйлана. Үсэгэлдэрхэн дүүрээшэ 1952 он эдэ оронуудай арадуудта ехэ баяр баясхалан асараа. Тэндэ экономико ба культурые хүгжөөхэ талаар, ажалшадай ажаһуудалые улам һайжаруулха талаар ехэхэн амжалтанууд туйлагдаба.

Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй туһаламжын ашаар европейскэ арадай демократиин оронууд хамаг ажалаа, бүхы байдалаа һайжаруулха эшэ үндэһэ болохо хүндэ индустри амжалтатайгаар байгуулжа байна. Арадай демократиин байгуулалта пролетариадай диктатурын функцинуудые бэелүүлжэ, ороноо социализмын замаар хүтэлжэ ябаһан туладаа барагдашагүй ехэ хүсэтэй юм. Гансахан 1952 он соо эдэ оронуудта баригдаһан амгалан шанаргай барилганууд болбол капиталистическэ системэлэ орходоо ажахын социалистическэ системын хэмжээгүй булюу һайн байһыень дахин дахин гэршэлэн харуулна. Гитлеровскэ һандаргалтын уршагта хойшолонгуудые паяхан лэ усадхаһан элэ оронууд хадаа гидроэлектростанцинууд ба домнонуудые, мартенууд ба блюмингнүүдые, заводууд ба түмэр замуудые барина. Бишыхан Албани хүрэтэрөө барагдашагүй хүсэеэ харуулна.

Советскэ Союзда, Польша, Чехословаки, Румыни, Болгари, Албанида туйлагдажа байгаа илалтануудые юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, эндэхи экономико ажалшадай аша туһада хүгжөөгдэнэ. Энэ экономико кризисые мэдэдэггүй, тэрээнһээ айдаггүй. Тэрэ экономикын хуули ёһониинь арадай ажабайдалые үдэрһөө үдэртэ, жэлһээ жэлдэ һайжаруулна. Нүхэр Сталин социализмын экономическа гол хуули ёһоной шухала шэнжэ ба эрилтые баримталан тайлбарилһан байна, тэрэнэй гол удхань «эрхим дээдэ техникын база дээрэ социалистическэ үйлэдбэрилгые таһалгаряагүйгөөр ургуулха, нарижуулан һайжаруулха зэргээр бүхы общестын саг үргэлжэ ехэ болодог материальна, культурна эрилтэнүүдые бүрин түгэс хангаха ябадал болоно».

Советскэ арадай, социализмын ба демократиин лагериин нэгэ хубинь болгошо советскэ Бурят-Монголой ажалшадшье үнгэрэгшэ 1952 ондо бага бэшэ амжалтануудые туйлаа: республикын колхозууд урда урда жэлэйхидэ орходоо һураггүй һайн ургаса ургуулжа, таряа тушаалгаар гүрэнтээ болзорһоо урид тоосоо; малай тоо толгой олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар бараг һайн амжалтануудые туйлаба; промышленна хэдэ хэдэн предприятинуудые, шэнэ һургуули, клуб, магазин ба амбулаторинуудые бариһан байнабди.

Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагериин оронуудай ажалшадай туйлаһан амжалтануудые харахадаа хархис хободог империалистнар хоро шараа бусална. Тэдэнэр бүхы дэлхэйн ажалшадай Эхэ орондо, арадай демократиин оронуудта эсэргүү дай сэрэг бэлэдхэнэ. Дай хэхэ ба бэлэдхэхэ зуураа, тэдэнэр өөһэдынгөө оронуудта хэрзэгы муухай фашистска хуули ёһонуудые бии болгоно, дайнай бүхы бэрхэшээлые даагдахаар бэшэ болоторынь ажалшадта ашана. Арад зоной байдал үдэрһөө үдэртэ муудана. Теэд империалистнууд хадаа буу зэбсэг, дай сэрэг ехээр түхеэрһэндөө, хосоржо һалахаһаа холодохогүйл, экономическа кризистэ хзээдэшье эзэлэгдэхэл. Арад зониие зобоогшо арьяатан муухай агрессорнуудые үнэн сэхэ хүнүүд үзэн ядажа зэбүүрхэнэ.

—Шуһата һабарыетнай хухалхабди, шунахай хотыетнай намдуулхабди, —гэжэ бүхы дэлхэйн ажалшад дай үүдхэгшэдтэ һануулга оруулна.

Эб найрамдалай тала баригшадай энэ шанга һануулгые дай үүдхэгшэд тоогоогүй һаа, өөһэдтөө гомодоно бэзэ.

Эб найрамдалай тугые дээрэ мандуулжа, энэ хүдэлөөнэй һүлдэ —санхир далита гулабхаа гартаа үргэжэ, инаг партиингаа, Эсэгэ Сталинайнгаа ударидалга доро, шэнэ 1953 ондо—шэнэнүүд илалтануудые туйлая!

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ЮРӨӨЛ

Советскэ нангин Улаан Одоной
Соло габьяагай мандахын түлөө,
Аба оронойнгоо бүхы баялигай
Асари ехээр үрэжэхын түлөө,

Түүхэдэ үзэгдөөгүй
барилгануудаар
Түрэл хизаарайнгаа суурхахын
түлөө,
Завод, фабрика, һургуулинуудай
Заха хизааргүй оложохын
түлөө,

Ашата эсэгэ агуу Сталинай
Амар мэндэ ажаһуухын түлөө,
Арад зонойнгоо зол жаргалай
Алдарта һайханаар мандахын
түлөө,

Дүлэтэмэ хатуу, дүүрэн
аухаряа
Дээрэ үргэжэ, бария, нүхэони.
Шэнэ жэлдэ шэнэ илалтанууд
Харгы замдамнай хамта
ябаг лэ,

Эбтэ арадуудай хани барисаан
Эбдэршэгүй бүхөөр бэхижэн
мандаг лэ!

Механизаторнуудай амжалта

Трактор ба хүдөө ажахын бусад машинануудые түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһабарилая гэжэ уряалһан Түнхэнэй аймагай механизаторнуудай уряа республикын машинно-тракторна станцинуудта ажалай ехэ дэбжэлтэ түрүүлээ.

Декабриин 25-най байдалаар, республикын олохон МТС-үүд тракторнууд ба прицепной машинануудые заһабарилха кварталайнгаа түсэбые холо үлүүлэн дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, энэ болзорто 18 трактор заһабарилха түсэбтэй байһан Саянтын МТС 34 трактор заһабарилжа, кварталайнгаа түсэбые —188,9 процент, 22-ой орондо 36 трактор заһабарилһан Түнхэнэй МТС квартальна түсэбөө 163 процент дүүргээ. Мүн трактор ба прицепной машинануудые заһабарилха түсэбөө Иволгын МТС—140 процент, Хэжэнгын —136, Удын — 112, Итанцын—105, Кыренскэ ба Сэлэнгын МТС-үүд 100—100 процент дүүргэһэн байна.

Эдэ МТС-үүдэй олонхи трактор ба машинануудые заһабарилгын түрүү поточно-узловой метод хэрэглэһэнэй ба механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар эдэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

Зэдын аймагай Цагаан-Усанай сомоной Фрунзын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр И. Плюснин, партийна эхин организациинь секретарь нүхэр Д. Мункуев) мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые адуугаар—101 процент, эбэртэ бодо малаар—105, хонёор — 102, ямаагаар—105, гахайгаар —106, тахягаар—106 процент дүүргээ. Энэ колхозой малшад малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхээд, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Эдэнэр үбһэ тэжээлэ гамтайгаар, зүбөөр гаргашална, малнуудаа хаһа саг соонь уһална.

Мүн «Красный партизан» колхоз мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргэнхэй.

Д. Доржиев.

Ахын эрхим адуушад

Жап Аюшеев, Дугэр-Даба Гыргенов гэгшэд Ахын аймагай Сорогой сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой суута адуушад юм. Тэдэнэй оролдосото ажалай ашаар колхоз энэ жэл адуу үсхэбэрилхэ гүрэнэйнгөө түсэбые 116 процент дүүргээ. Колхознигуудай хамтын суглаанай шиидхэбэреэр 60 тухай адуу морид худалдагдажа, түсэбһөө дутаһан бэшэ түрэлэй малнууд хүсэлдүүлэгдээ.

«Республикын эрхим адуушан» Жап Аюшеев нёдондо хаража байһан 90 гүүдһээ 87 унага абажа, ехэ амжалта туйлаа. Мүн Дугар-Даба Гыргенов хаража байһан 230 толгой адуугаа зунай үедэ һайн хүсэ шадалтай болгоһоной ашаар мүнөө үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна.

Эдэ хоёр адуушан үнгэрэгшэ 1952 ондо 960—960 ажалта үдэр олохоһоо гадна, ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ 3—3 унага абаа.

Д. Дугаров.

Газартаряалангай мастернуудай элитэ ехэ амжалтанууд

Колхозно таряашад шэнэ 1953 ониие ехэ амжалтануудаар угтажа байна.

Орон дотор ороэһоной валовой ургаса 8 миллиард пүүд болобо.

Уридшалан абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Краснодарска хизаарай колхозуудта залаата культурануудай дунда зэргын ургаса гектарһаа 134 пүүд болобо.

Николаевска областиин Снигиревскэ районой колхознигууд ба механизаторнууд гайхамшагта илалта туйлаба. 10 мянган гектар талмай дээрэ тэдэнэр гектар бүриһөө 198 пүүд намарай шэниисэ хуряаба. Баштанска райондо 38 мянган гектар талмай дээрэ ороохото культурануудай дунда зэргын ургаса гектарһаа 165 пүүд болобо.

Элбэг баян ургаса хадаа түрүү агротехникэ хэрэглэһэнэй, хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгын ехэ болоһоной, колхознигууд ба механизаторнуудай мэргэжэл шадабариин ургаһанай аша үрэ мүн.

(ТАСС).

Коммунизмын гэрэл туяа

Кара-Кумай элһэн губида добтолго хоёрдохи жэлээ хэгдэжэ байна. Советскэ хүнүүд байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха тухай агуухэ Сталинай заабаринуудые бэелүүлнэ.

Главна Туркменскэ каналай барилгашад түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэжэ, шэнэ 1953 ониие угтана. Каналай мянган километрын трасса дээрэ шэнэ поселогууд бии болоо, хаа хаанагүй хүдэлмэри бусална, ажабайдал хүгжэнэ.

Мүнөө тойрохо каналай барилгада ехэ анхарал хандуулагданхай, тэрэ хадаа агуухэ уһан магистралиин трасса дээрэ газарай гол хүдэлмэринүүдэй фронтые нээхэ байна. Богони болзорой турша дотор эндэ арбаад мянган кубометр газар малтагдаа. Тус канал дээрэ хүдэлмэриилдэг олон кубово экскаваторнуудай жолоодогшод, хүсэтэ земснарядуудай командanууд ажалаараа алдаршанхай. Даалгабариие хоёр ба гурба дахин үлүүлэн дүүргэдэг экскаваторщик волго-донец Андрей Каньшин суурхана. Василий Самороковой экскаваторщигуудай, Василий Дувановай бульдозеристнүүдэй, Николай Краснощековэй скреперистнүүдэй бригаданууд энэ жэлые гайхамшагта амжалтануудаар тэмдэглэбэ. Бэрхэшээлнүүдые дабажа, механизаторнууд хадаа Кара-Кумай губиин гүн руу Аму-Дарьягай уһанай ошохо замай эхилхэ газарта каналые 1953 оной хабар хүргэхын түлөө мүрысэнэ.

Манай «ОМ—202» гэжэ экскаваторай экипаж 1952 ондо барилгын бүхы коллективтэй хамтадаа шэн зоригтойгоор ажаллаба. Экскаваторай эрьехэ бүхэнлэ секундын хубииешье алмажа, манай бригада агрегадай хүдэлмэриин нэгэ циклые 25 секунда соо дүүргэдэг болоо. Энэ хадаа экскаваторай бүтэсые хоёр дахин дээшэлүүлхэ арга олгобо.

Главна Туркменскэ каналай барилгашадай ажал хүндэтэй ба баяртай юм. Манай орондо коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлэй түрүү линидэ манай хэн хэмнайшье табигданхай гэжэ бидэнэр омогтойгоор мэдэрнэбди.

Кара-Кумда агуухэ барилгын гэрэл туяа, коммунизмын гэрэл туяа улам хурсаар сасарна.

Е. Прокопенко, Главна Туркменскэ каналай барилгын бульдозерист.

Тахна-Таш (ТАСС).

Эгээн залуу городуудта

Нютагай Соведүүдтэ болоһон һунгалтануудһаа хойшо хоёр жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаан дотор Куйбышевска областьдо ехэ хубилалтанууд болоо, тэдэ хубилалтанууд советскэ хүнүүдэй зохёон бүтээхэ амгалан ажалай асари ехэ амжалтануудые харуулна. Волга дээрэ, Жигулида, Куйбышевска томо ГЭС-эй барилга дэлгэрээ. Гидробарилгашадай тосхонууд мүрэнэй эрьe дээрэ урган бии болоо. Жигулевск хадаа хоёр жэлэй урда тээ тосхон байһан аад, мүнөө город болоо, тэндэ һунгуулиин хоёр шэнэ округ бии болгогдобо.

Волгын зүүн эрье дээрэ Коневскэ гэжэ багахан деревниин байһан газарта Комсомольск гэжэ поселок бии болобо. Уһа урадхаха плотиный ба гидроузелай судоходно системын үргэн талмайнууд дээрэ хүдэлмэриилжэ байгаа барилгашад тэндэ һуудаг юм. Эндэ һунгуулиин шэнэ округ байгуулагдаа.

Һунгуулиин шэнэ округ Новокуйбышевск городто бии болгогдоо. Хэдэн жэлэй урда тээ энэ город карта дээрэ байгаагүй һэн. Үнгэрһэн һунгалтануудай үедэ эндэ тосхон байһан юм.

Украинадахи эгээн залуу город—шэнэ Каховка ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта түрүүшынхеэ бэлэдхэнэ. Олон зуугаад агитаторнууд барилгын талмайнууд дээрэ, городой кварталнуудта хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэнэ. (ТАСС).

Армениин предприятинууд коммунизмын агуухэ барилгануудай захил дүүргэбэ

ЕРЕВАН, декабриин 26. (ТАСС). Ереванска электромашина бүтээлгын заводой коллектив Куйбышевска гидроузелда силовой трансформаторнуудые бүтээхэ захил болзорһоо урид мүнөөдэр дүүргэбэ. Һүүлшын 10 трансформатор агуухэ барилгада эльгээгдээ. Ереванска электромашина бүтээгшэд энэ жэлдэ олон зуун трансформаторнууд ба генераторнуудые коммунизмын барилганuудта эльгээбэ.

Коммунизмын идейнүүд хүн түрэлтэнэй замые гэрэлтүүлнэ

Шэнэ жэлые угтажа байхадаа дэлхэйн алишье ороной хүнүүд үнгэрһэн сагай событинуудые шэнжэн үзэхэ ба болохоёо байһан юумые таан мэдэхэ гэжэ оролдоно.

Мүнөө шэнэ, 1953 оной эхин дээрэ дэлхэйн хоёр лагерьтахи ушар байдалай ташха ондоо байһаниинь илангаяа эли тодоор харагдана. Советскэ Союзай толгойлдог социализмын ба демократиин лагериин хүнүүд эршэ зоригоор түгэс, ерээдүйдөө ехээр этигэдэг байха юм. Тиихэдэ капитализмын оронууд дотор — баярай перспективэгүй, барагар уйтай ба бахардуу түгшүүрилтэ байдал дэлгэрэнхэй.

Үнгэрэгшэ 1952 он хадаа Советскэ Союзай, арадай демократиин оронуудай экономикын ба культурын хүсэн түгэлдэр хүгжэлтөөр тэмдэглэгдээ. 1952 оной эсэс тээшэ советскэ промышленность бүхы дээрээ 1940 оной хэмжээе, тухайлхада, 2,3 дахин үлүүлһэн байна. 1952 он соо коммунизмын агууехэ барилгануудай түрүүшынхи—В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волго-Донской суднаар ябаха канал ашаглалгада оруулагдаа, дэлхэй дээрэ эгээн ехэ—Московско гүрэнэй университедэй байшан гол түлэб баригдажа дүүргэгдээ, олон шэнэ заводууд, фабриканууд, электростанцинууд шэнээр бүтээгдээ, хэдэн шэнэ каналнууд полинуудта уһа үгөө, хэдэн мянган шэнэ гэр байшангууд баригдаа; эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн үшөө дахин химдаруулагдан, советскэ хүнүүдэй ажамидаралай хэм хэмжээн бүри ехээр дээшэлээ.

1952 он хадаа коммунизм тээшэ манай урагшаа дабшалгын саашанхи перспективэнүүдые тодорхойлһон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд зарлаһан жэл боложо түүхэдэ орохо байна. «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай гайхамшаг сэсэн шэнэ зохёол—съездын урда тээхэнэ хэблэгдэн гараа. Энэ зохёол хүн түрэлтэнэй обществын хүгжэлтые тодорхойлһон хуули ёһонуудые мэдэлгээр коммунизмын хэрэгэй түлөө бүхы тэмсэлшэдые зэбсэглээ. Социализмын экономическа гол хуули ёһые, мүн мүнөө сагай капитализмын экономическа гол хуули ёһые нүхэр Сталинай шэнжэлэн олоһон ушар хадаа марксистска политическэ экономидо ехэ нэмэри болоо, манай байгуулалтын бүхы онсо гайхамшагые, капитализмда орходоо социализмын хэмжээлэшэгүй ехээр булюуе хүн түрэлтэнэй урда элирхэйлэн харуулна. Эдэ экономическа гол хуули ёһонууд юу гэршэлнэб гэбэл, капиталистическэ обществын хүнүүд хэтэрхэй ехэ ашаг олзо оруулха гэһэн хайра гамгүй хуули ёһоной эрхэ мэдэлдэ оруулагдаад, тон ехэ хашалан зоболон, ядуу байдал, хүдэлмэригүйдэлгэ үзэжэ, шуһата дайнда оруулагдажа байхадань, харин социалистическэ общество доторхи бүхы үйлэдбэрилгэ хүнүүдтэ, хүнэй улам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдтэ зорюулагданхай байха юм.

Коммунизмда дамжан орохын тула нүхэр Сталинай найруулһан даб дээрэхи условинуудые дүүргэхэ ехэ алхам советскэ ороной зүгһөө энэ табадахи табанжэл соо хэгдэжэ байһаниинь бидэнние ехэтэ баясуулна. Политехническэ һуралсалай, тэрэшэлэн бүгэдэнийтын арбан жэлэй уялгата һуралсалда дамжан оролгын эхин табигдаха, жэл бүри бэлэдхэгдэдэг мэргэжэлтэдэй тоо нилээд ехээр ургаха байна. Промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье ехэ хубилалтанууд болохо юм. Мүн хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ эрид ехэдхэгдэхэ, хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай бодото салин хүлһэн гурбанай нэгэнһээ ехээр нэмэхэ. Коммунизм хадаа манайда алас холын һанаашалга бэшэ, харин үдэр бүриин бодото зүйл боложо байһан, ойрын бодото байдал мүн.

Арадай демократиин оронууд социализм байгуулха хэрэгтэ угаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Тус оронууд дотор промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэринь 1952 ондо мүн лэ таһалгаряагүйгөөр хүгжэһэн, арадай ажана байдал улам ургаһан байха юм. Манай агууехэ хани—хитад арад түүхэтэ ехэ реформоёо 1952 ондо гүгэсхөө. Хитадай 420 миллион таряашад газар абаа.

Капиталистическэ оронуудтахи байдал тад ондоо байна. Экономическа талаарнь абабал 1952 он тэндэ уршагтай, хохидолтой жэл байгаа. Энэ хадаа яаралтайгаар зэбсэглэлгын условидо «һалбаржа» болохо юм гэһэн буржуазна экономистнуудай тэнэг баснинуудай худал хуурмагые бүримүһэн элирүүлээ. Правительствын зүгһөө сэрэгэй угаа ехэ захилнуудые хэһэнтэй дашарамдан, 1950 ба 1951 онууд дотор США-да промышленна үйлэдбэрилгын ехэбэшэ дэбжэлтэ болоһон аад, 1952 ондо тэрэ нэгэ газартаа зогсошоод, һүүлээрнь үйлэдбэрилгэнь бүхы дээрээ уруугаа, ороһон байна. Баруун Европа 1952 ондо һандаран уналгын байдалда ороо. Англида, Францида, бусад капиталистическэ оронууд дотор промышленна үйлэдбэрилгэнь унана, гадаадада гаргажа худалдалгань хороно, арадай ажамидаралай хэм хэмжээн улам муудана. Хүдэлмэригүйдэлгэ туйлай ехэ хэмжээтэй болоо.

Капиталистическэ оронуудай ажалшад шэнэ жэлые ямараар угтааб? Корейдэхи хорото дайнай эхилһэнһээ хойшо тон шухала зүйлнүүдэй үнэ сэн США-да 25 процент хүндэрөө. Англида эдеэ хоолой зүйл улам хоморгдоно, гэр байра, элүүрые сахилгын хэрэг бүри муудажа байна. Лондоной ба бусад городуудай зарим больницанууд үбшэнтэнөөр дүүрээд, тэдэнь оронуудай хоорондо хаягдаһан матрасууд дээгүүр хэбтэнэ гэһэн мэдээсэлнүүд бии. Тиимэшье «аргаламжань» олонхи англичанинуудта хүртэхэгүй байна: үгытэй хүнүүдэй хүшэ хүрэхөөр бэшэ түлөөһэтэй юм. 1952 оной дүнгүүд Францида мүн лэ тон муу байгаа. Тус ороной сэрэгэй гаргашануудынь рекордно ехэ тоодо хүрэжэ, жэл соо 1.400 миллиард франк болоо; налогууд улам нэмээ, юумэнэй үнэ сэнгүүд хүндэрөө, гражданска үйлэдбэрилгэ улам хороо. Хаа яа ажал хэгшэдэй тоо 2,5 миллион хүн болонхой, — тэдэнэр үлэсхэлэндэ нэрбэгдэнэ. Декабриин эсэс багта Францийн хүдэлмэришэн анги шэнэ жэлэй «бэлэг» абаа гэбэл, «Симка» гэдэг автомобильна заводһоо гансада 2 мянган хүн ажалһаа гаргагдаа...

1952 оной политическэ дүнгүүдшье капиталистическэ оронуудай зонхилогшодто баһал муу байшоо. Империалистическэ гүрэнүүдэй зонхилхы бүлэг нюурнуудай табиһан зорилгонуудай нэгэниинше дүүргэдээгүй. Тэдэнэр капиталистическэ лагерьтахи «нэгэдэлые» бэхижүүлхэбди гэжэ бодоһон байгаа, теэд үнэндөө США-гэй ба Англиин, США-гэй ба Франциин хоорондохи, мүн колониальна гүрэнүүдэй ба колонинуудтахи арадуудай хоорондын зүришэлдөөнүүд эрид хурсадаһан байна.

США-гэй хархис этэгээдүүдэй толгойлдог, дэлхэйн бүхы реакционно-фашистска буржуазида 1952 он моральна ехэ хохиролго болон түгэсэбэ.

Бүхы дэлхэйн арад зон американска политикые, американска идеологиие буруушаагаа. Энэнь эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй урдань үзэгдөөгүй үргэнөөр дэлгэрһэн ябадалһаа харагдана. Эб найрамдал хамгаалха зорилгоор Венэдэ зарлагдаһан арадуудай Конгресс дээрэ уласхоорондын олонитын эгээн үргэн, эгээн олон янзын бүлэгүүд түлөөлэгдэһэн байха юм. Тиин эдэнэр тон ондо ондоо үзэл бодолтой болобошье, зэбсэглэл тухай американска программые, дэлхэйе хоёр можо болгон хахаргаха гэһэн программые, дэлхэйн шэнэ дай бэлэдхэхэ программые нэгэн һаналаар буруушаагаа.

Эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай политика—советскэ, сталинска гадаадын политика үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлаа, хүн түрэлтэнэй олонхиин хүсэд бүрин дэмжэлгэдэ хүртөө. Зэбсэглэлгэеэ хороохо, атомна зэбсэг хоримжолхо ба эдэ шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэдэ уласхоорондын хиналта тогтоохо гэһэн тон боломоор ба бодото дээрээ бэелүүлэгдэхээр программые Советскэ Союз баруун гүрэнүүдтэ дурадхаһан байна. Германитай эбэй договор баталха тухай, германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай асуудалаар баруун гүрэнүүдтэй хэлсээ хэхэ арга мүрые СССР үнгэрэгшэ жэлэй турша соо хэлбэришэгүй бэдэрһэн байха юм. Советскэ Союз хадаа дайе дары зогсоохо ба бүхы арсалдаата асуудалнуудые хэлсээ хэжэ шиидхэхэ зэргээр Корейдэ эбэй хэлсээ баталха тухай дурадхал оруулһан юм.

«Нью Йорк Таймсын» дипломатическа корреспондент Джеймс Рестоной асуудалнуудта харюунууд соогоо нүхэр Сталинай хэлэһэн сэсэн, түбшэн үгэнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ бүхы дэлхэйдэ дуулдаһан байна гэбэл:

«Америкын Холбоото Штадуулай ба Советскэ Союзай хоорондо дайн зайлашагүй болохо гэжэ тооложо болохогүй, манай оронууд саашадаашье эбтэйгээр ажаһуужа шадаха гэжэ этигэдэг байһаарби».

Эдэ үгэнүүдынь бүхы дэлхэйн арадуудта шэнэ жэлэй эрхим бэлэг болоо. Эдэ үгэнүүд хаа хаанагүй баяртай, хүхюугээр угтагдаа, арадуудай хоорондын эб найрамдалай перспективые бодото дээрээ бэелүүлэгдэхээр байһанда этигэлые хаа хаанагүй дэлгэрүүлээ.

Советскэ хүнүүд өөһэдынгөө хүсэндэ ехэ этигэлтэйгээр шэнэ, 1953 ондо оробо. Мүнөө сагай хүн түрэлтэнэй бүхы прогрессивнэ хүсэнүүдые Эхэ оронойнгоо толгойлжо байһанда эдэнэр омогорхоно. Коммунизмын хэрэг илагдашагүй, материальна ба культурна ехэ бадаралтын, амгалан байдалай ба зол жаргалай зам мүн.

Е. Леонтьев.

Ч. НАМЖИЛОВ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ МҮНХЭ НАРАН

(Дуун)

Амгалан нютагайм шарай сэлмээн,
Алтан туяа дэлгэнэш,
Ажалшан арадайм байдал дэбжээн,
Абын нюдөөр энхэрнэш
Эб найрамдалай мүнхэ наран—
Эсэгэ манай баатар Сталин.
Түргэхэн долгитой Волгын эрьеэр
Түмэн галаа сасанаш,
Түрэһэн ороноо шэнээр зохёон,
Түрэ, жаргал асарнаш
Эб найрамдалай мүнхэ наран—
Эсэгэ манай баатар Сталин.
Хоротой, бузагай дойнай галы
Хобхо сохин һалганаш,
Хабтагай дэлхэйн юрын зоной
Халуун сэдьхэл татанаш
Эб найрамдалай мүнхэ наран—
Эсэгэ манай баатар Сталин.

—⊙—

Эрхимүүдэй нэгэн

Мүнөө 1956 оной даалгабариие дүүргэжэ байгаа Иван Алексеевич Федотов гансал кузнечнэ цехын коллективэй гэшүүдэй дунда бэшэ, харин Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой бүхы коллективэй дунда хүндэтэй хүн болонхой. Үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахаһаа гадна, эрхим шанартай продукци бүтээн гаргахые хүсэн ажалладаг энэ патриот үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, илангаяа Сталинска шангай лауреадуудай методые шудалалгада гол анхаралаа хандуулна.

—Үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха зуураа, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхын тулада, — гэжэ нүхэр Федотов хэлэнэ—хүдэлмэриингэө газарые саг соонь бэлэдхэжэ, халаан соогоо дүүрэн хүрэхэ материалнуудые абадагби. Тиимэһээ бүхы халаан соогоо ямаршье һаадгүйгөөр ажалланаб.

Солото стахановец-түмэршэ дархан Иван Алексеевичын хүтэлбэрилдэг бригада дайнай хойто тээхи нэгэдэхи табанжэл соо 11 жэлэй нормо дүүргээ һэн.

— Энэ амжалта манай хүдэлмэридэ хизаар бэшэ, энээгээрээ һанаагаа саашадаашье амархагүйбди, юуб гэбэл, манай түрэл партиин XIX съезд энэ «табанжэл соо промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээе 70 тухай процентээр дээшэлүүлхэ» гэжэ хараалаа. Энэ даалгабариие дүүргэлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулха гээшэ хүдэлмэришэн бүхэнэй арюун уялга мүн,—гэжэ нүхэр Федотов хөөрэнэ.

Иван Алексеевич хорин наһатайһаа хойшо үйлэдбэридэ хүдэлмэрилжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон туладаа, ажалай бүтээсые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Тиигэжэ, 1948 ондо Сталинска түмэрзамшадай үдэртэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байгаа. 1952 оной август һара соо «МПС-эй эрхим түмэршэ дархан» гэжэ значегоор ССР Союзай Зам харилсаанай министерствээр шагнагдаһан байна.

Нүхэр Федоров Сталинска табадахи табанжэлэй түрүүшын нэгэ жэлэй арба һара соо гурбан жэлэй нормо дүүргээд, 1952 оной ноябрь һараһаа эхилэн, 1955 оной даалгабаряар ажаллажа байна.

— Шэнэ жэлдэ бүри ехэ амжалтануудые туйлахаб, — гэжэ тэрэ омогтойгоор мэдүүлнэ. Иван Алексеевич хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл.

С. Черненко.

ТАБАНЖЭЛЫЕ УРИДЛАН...

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой ремонтно-механическа цехын токарь, Улан-Удын городской Сэведэй депутат Евгений Селиверстович Ладыгин станогуудые ба бусад түхеэрэлгэнүүдэй заһабарилгада хэрэглэгдэхэ детальнуудые бэлэдхэхэ өөрынгөө табадахи табанжэлэй түсэбые түрүүшын хоёр жэл соо дүүргээд, мүнөө нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, 1956 оной түсэбөөр ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Е. С. Ладыгин хүдэлмэри дээрээ.

М. Минеевэй фото ба текст.

Шэнэ жэлэй духаряа

Заяанай суутай Загаһай таряашад нёдондо жэлдэ урда урданайхиһаа үлүү һайн таряа хуряаба. Адууһа малаа арбидхан үсхэхэ түсэбөө дүүргэн, 1952 ониие үдэшэбэ. Ажалайнгаа амжалтануудта омогорхоһон колхознигуудай баяр баясхалан барагдашагүй... Айл бүхэндэ шэнэ жэлэй баяр зугаа...

Хони малаа бүридхэн хотонлоо хаажа, хүдэлмэриингэө үдэрые дүүргэһэнэй һүүлээр колхозой отарын хүдэлмэрилэгшэд ахалагша чабан Артем Семёнович Леоновойдо сугларба. Ажал тухай хөөрэлдөөн үргэлжэлбэ.

—Иосиф Кириллович! — Үнгэрөөшэ сүүдхэ соо 5 хони түрүүлээд, 7 хурьга абаба гээшэ бэзэбди. Түл дээрэмнай толгой, түсэб дээрэмнай тоо нэмэжэл байна, — гээд Артем үбгэн бабагар сагаан һахалаа адхан шобторно.

— Зүб даа, үнгэрэгшэ һүни хоёр хонимнай эхирлээ ха юм. Мүнөө үбэл ягаа томо хурьгад гарана гээшэб, һара болоһон юумэд шэнги хэды хонохолоороо клеткэ соогуураа хүндэлөөшөө дэбхэрэлдээд ябашанал,—гэжэ чабан Игумнов харюусаа.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгые нэгэшье толгой хониной хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ арга манда дүүрэн бии гээшэ. Юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээл элбэгтэй, малай байра байдалааршье яһала һайн гээшэбди,—гэжэ Артем Семёнович хөөрэнэ.

Һайндэрэй стол үнгын элдэб эдеэгээр бүрхөөгдэнэ. Столоо гоолон һууһан Артем үбгэн хүл дээрээ бодожо, гэдэргээ эрьен хараад, ханадаа үлгөөтэй байһан часай стрелкэ болон календарь заажа:

— Үдэр һүниин андалдаан, он жэлэй һэлгээн — 24 час... 1952 оной календариин һүүлшын хуудаһан—декабриин 31—гэжэ хэлээд, духаряагай дээжэ—хундагая дээрэ үргэн, гэр бүлэнэрөө, хүршэнэр айлшадаа шэнэ жэлээр амаршална. — Шэнэ, 1953 ондо бүри эршэмтэйгээр ажаллажа, баянаар ба культурнаар ажаһууха байнабди. Духаряагаа бария...

Газаа, гэшхүүр дээрэ хүнэй ябаха абяан соностожо, уданшьегүй тоншоод, Матвей Григорьевич орожо ерэнэ. Энэ хадаа колхозой животновод.

—Хэшээгыт, правлениин заседанида байһанаа ябуул һониниие дуулгаад гараха юм байна гээд орожо ерэбэлби.

Айлшанай ерэһэндэ баярлаһандаа хүлынь газарта хүрэхэеэ болиһон шэнгеэр хүнгэлэнхэй Ульяна хүгшэн Артем үбгэн хоёр Симухиниие хубсаһыень тайлуулаад, столдоо һуулгана.

—Бария, духаряагаа, — гэжэ гэрэй эзэн Ульяна хүгшэн хэлэнэ,—хэн манда иимэ һайхан байдал, зол жаргал олгооб, тэрэнэй түлөө ууя. Бултадаа инаг багша Сталинайнгаа элүүр мэндэ, олон жэлдэ арад зонойнгоо аша түһын тулада ажаһуухынь түлөө хундагаяа мүргэлдүүлбэ.

— Түрэл колхозойнгоо ажалда урагшатайгаар ябадаг түрүү хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлһэн эжы, танайнгаа түлөө ууя... Правлениин заседани дээрэ колхозой 1952 он соо хэһэн хүдэлмэриин дүн гаргагдаһан тухайнь һониниие һүүлшынь айлшан дуулгаба. Тус отара үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 110 толгой хурьга абаһан байха юм.

Артём Семёновичын бүлэ барагдаа шахуу колхозойнгоо ажалда шударгыгаар ябана. Энэ бүлэ 1952 он соо 2219 ажалта үдэр олоо. Эрхим ажалайнгаа түлөө хэдэн арбаад центнер таряа абаха байна.

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй гэрнүүдтэ Заганай ГЭС-эй электрын гэрэл һүни орой болотор һаруул һайхан гэрэлээ толоруулба. Колхознигууд 1952 ониие үдэшэжэ, 1953 ониие ажалай бүри ехэ амжалтануудаар, зол жаргалаар дүүрэн угтаба.

Н. Цыбенов.

195... ОНОЙ январиин Нэгэндэ Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэдэй бүлэг үхибүүд оперо ба балетэй театр соо болохо Шэнэ жэлэй ёлкодо уряал абаба гээ.

Тооһо татама жабартай үглөөгүүр һэн. Тэдэнэр ехэл хүхюутэйнүүд, бүри үсэгэлдэр болзолдоһон газартаа сугларба. Үхибүүдэй ханхинама энеэлдээн, тангаршаалдама наадан таһалданагүй. Миил арбаад аад, зуун хүнэй нэрьеһэн шэнги. Мүнсэгэр ягаахан басагад үнгын будагтай нооһон шарфнуудые урагша-хойшонь сасагтуулан һабхагтуулна. Хүбүүд хүри-улаан лыжнэ хубсаһатайнууд. Гэдэргээ бусалгандаа эдэнэр каток елүүр дээрэ орохо хүсэлэнтэй.

Уданшьегүй холоһоо нааша хонхын янгирма абяан даржаганаба. Трамвайна шугам дээгүүр шэб шэнэхэн улаан вагонууд, наранай туяанда сохюулан, хүрэжэ ерэбэ. Энэ хадаа ПВЗ—оперно театр хоёрой хоорондо Мухинска үйлсөөр ябаха һаяхан нээгдэһэн трамвай гээшэ.

Үхибүүд январиин хүйтые мэдэншьегүйгөөр театрын газаа ерэшэһэн байгаа. Оперно театрын һаруул һайхан зал городой мянгаад үхибүүдые хүндэтэйгөөр угтан абаба.

Харан гэхэдэ, эдээн соо үдын урда бэеһээ ерэһэн үхибүүд олон. Тэдэнэр Үдэ дээгүүр эмээлтүүлэн тоһоһон шэнэ түмэр-бетон хүүргын гоё һайхые магтан нүхэдтөө хөөрэнэ.

Түмэр замай зүүн бэеһээ ерээшэд тэндэ дүхэриглэн болоһон шэнэ һайхан барилганууд—студентнүүдэй бүхэли городок—тухай мүн лэ омогтойгоор һаналаа дэлгээнэ.

Улан-Удэ 1953 ондо...

—Ехэ болоходоо һургуулида ошохо газар гээ һаа, бүри газаамнай бүтэнхэй,—гээд нэгэ басаган хасартаа гэрэл татуулна.

Үнэхөөрөө, эндэ педучилищиин шэнэ байшан, зооветеринарна институдай бүлэг байшангууд, мүн хамта студентнүүдэй общежити, багшанарай байра гэрнүүд жэрылдэшоо. ПВЗ-гэй культура ба амаралтын сэсэрлигэй үмэнэ 350 һуурítай угаа гоё кинотеатрын ордон уряалан даллан үндынэ. Энэ хадаа Мухинска үйлсын аманда хэшэг шэнги үлзытэн харагдана...

Иигэжэ бэшэхэдээ, бидэнэр чэгэ хэды урид гараба ха гүбди?

Хэды тиигээшье һаа, бидэнэр мэдэнэбди—энэ һанаанһаа абаһан үльгэр бэшэ; бидэнэр этигэнэбди — энэ үнэн бодото байдал дээрэ бэелхэ түсэб!

1953 ондо манай республикын столица Улан-Удэ город үшөө һайхан, үшөө гэрэлтэй һаруул шарай шарайлха юм.

1953 он хадаа манай республикын түүхэдэ ушаралта баясхалан жэлынь болоно. Бурят-Монголой АССР-эй тогтоһонһоо хойшо гушан тэбхэр жэлэй найр мүнөө зун болохонь. Энэ найрта республикымнай столица, мүн бусад городууд, тосхонууд, аймагуудай центрнүүд үшөө ехэ болбосон түхэл абаха байна.

Соведүүдэй талмай дээрэһээ захалаад, ябууд хараад үзэе. Энэ талмай өөрөө танихаар бэшэ болотороо хубилха, нажар зунай сагта ногоон таримал мододоор, сэсэг набшаар бүрхөөгдэхэ байна. 1953 ондо Соведүүдэй гостиницын болон «Прогресс» кинотеатрын хоорондо партийна библиотекын гурбан дабхар гоё һайхан байшан баригдажа дүүрэхэ. Городой тэг дундуур Геологиин министерствын Управлениин, Бурмонголлес трестын захиргаанай гурбаад дабхар гэрнүүд, томо ехэ Универмагай байшан гонзойлдохо түсэбтэй.

Эндэһээ эхи татажа Улан-Удын омогой шэмэг—Илалтын Проспект Зүлхэ мүрэн шэнги долгитон гараха юм. Энэ проспект сэсэг ногоогоор хубсалха, тэгшэ сэбэрээр бэез зэһэхэ байна. Тэндэ партийна һургуулиин общежити, 30 квартиратай байрын гэр бодожо, проспектын үзэгдэлые үшөө гоёон шэмэхэ зэргэтэй.

Үдын урда бэе үндэһөөрөө хубилха. Эндэ Республиканска больницын шэнэ байшан, хүдөө ажахын техникумэй болон студентнүүдэйнь общежитиин гурбан дабхар байшан, культурын ба амаралтын парк, уһанда умбаха сэнгэлгын газар шэнээр түхеэрэгдэхэ юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсые абаад үзэе. Мүнөө байһан набтарханууд тура байшангууд өөдөө ургаһан шэнгеэр үндыхэл. Республиканска библиотекын, «Эрдэм» кинотеатрын, Культурын институдай, Гүрэнэй типографиин, мүн «Прогресс» кинотеатрын орой дээгүүр үшөө дабхар гэрнүүд бодхоогдохо юм. Газетнэ хэблэлэй улаан байшангай шанха урда автоматическа телефонно станциин гэр мүнөөнһөө түргэнөөр баригдажа байнхай.

...Баһа нэгэ хэдэхэн жэл урид ошожо, мүнөөхи үхибүүдтэйгээ уулзая. Оперно театрын олон табан дүхэриг фойечүүдээр, угалза зурагуудтай тохой булангуудаар хүхюу жаргалта советскэ үхибүүд согтой залитайгаар хөөрэлдэн һуунад. Элдэнэрэй эдир бага наһан салгидама баяраар дүүрэнхэй, эдэнэй ерээдүйн зам Илалтын Проспектээр сэхэлдинхэй!

Эдэнэр холоһоо ерэһэн айлшанай бүри гайхахаар, мүнөө даб дээрэ манайшье гайхахаар хөөрэлдөө дэлгэжэ һууна.

Нэгэниинь асууна:

—Танай райондо манайхидал адли шэнэ һургуули баригдаа гү?..

Нүгөөдэнь харюусана:

—Манай шэлэй завод дээрэ шэнэ, үнду-үүр даа, эды шэнээн ехэ, һургуули һаяхан нээгдэө. Байрын гэрнүүд олоороо жэрылдэшоо...

Гурбадахинь хөөрэнэ:

—Шэнэ һургуулинууд городой алишье райондо баригдаал даа. Тусхай һургуулинуудай шэнэ туранууд олоор бодоо бшуу. Наашаа сонхоор харагтылши, түү-тэрэ Хүгжэмэй, Культурно-гэгээрэлэй һургуулинуудай байшан һая бодоо, тиихэдэ Лесотехническэ техникумэй шэнэ гэр тэрэ харагдана...

Тэрэ гурбанай иигэжэ хөөрэлдэн һуухада, хажуугаарнь хоёр-гурбан басагад баһал хөөрэлдэһөөр үнгэрнэ. Тэдэнэй зугаае халта дуулаһан хүбүүд өөһэд дундаа баһал үгэ андалдана.

—Һэ, эдэнэр шторо, сэсэг тухайгаал хөөрэлдэнэд. Гансал эдэнэрэй эхэ, эсэгэнэр шэнэ байратай болоо гэжэ һанаа гү?..—гээд нэгэниинь ёгторхон татана.

—Тиигэжэ хэлэжэ болохогүй. Эдэнэр баяраа хубаалдалсажа ябана ха юм, зүб тиигэнэ... Манайхиншье шэнэ байра абаабди, абамни номой шэнэ шкаф худалдан абажа үгэхэб гээ,—гээд нүгөөдэнь үгэ залгаад орхино.

Эдэнэрэй абьяастай хөөрэлдөө шагнажа һууха урматай даа!

Шэнэдхэгдэһэн Улан-Удынгээ үйлсэнүүдтэ гаража ябахада, шэнэ жэлэй ёлкодо суглараад, һанал хүсэлөө согсолон хөөрэлдэһэн үхибүүдэй баяр хэды үргэн һаруул хынь бэеэрээ мэдэрнэбди.

Театрын үүдэнһээ вокзалай аман хүрэтэр ябаад үзэхэдэ, ямар гоё, һайхан, һаруул, тэгшэ гээшэб?!.

Гостиницаһаа зүүлжэ гараад, Мухинска үйлсэ тушаа түмэр замай шугам доогуур гараһан асфальт дэбидхэртэй туннель маниие Международно үйлсэдэ хүтэлэн гаргана. Энэ үйлсые харахада, сүм шулуу дэбидхүүлһэн, хоёр талаараа модо тарюулһан, сэхэ сэбэр түхэлтэй байна. Түмэр замай болон «Механлит» заводой хүдэлмэришэдэй байрын шэнэ гэрнүүд ялархай-толорхой гэрэл татажа, Улан-Удын түхэл шарайе ерэһэн ошоһондо элишэлэн үзүүлнэ.

Эдэ бүгэдэ бурят-монгол арад зондо Советскэ засагай үршөөһэн эрхэ сүлөөгэй аша үрэ, агууехэород арадай ахадүүгэй харамгүй ехэ туһалбариин аша үрэ мүн.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхэтэ XIX съездын гаргаһан табадахи табанжэлэй түсэбэй үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэжэ байһанай үшөө нэгэн толормо гэршэ эгээл энэ ха юм.

Эдэ бүгэдэ асари ехэ зол жаргалай амтые амасажа ябаһан манай залуу үетэн коммунизм тээшэ дабшаһан сталинска алхамаар нэгэн жэгдэ зэлэ татан гараба.

Шэнэ жэлээр, хүндэтэ уланүдээрхин!

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

МЭНДЭ АМАР, 1953 ОН!

Лев ОШАНИН, Сталинска шангай лауреат

Мэндэ амар, 1953 он! Сталинска табадахи табанжэлэй алдарта он, манай орон дотор коммунизм байгуулгын он!

Мэндэ амар, нарата һаруул 1953 он, баяр түгэлдэр творческо ажалай он, эб найрамдалай, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө, коммунизмын түлөө тэмсэлэй он!

Бидэнэр иигэжэ хэлэхэдээ һаруул һайхан ерээдүйдөө, үглөө үдэртөө гүйсэд дүүрэн этигэлтэйгээр, сэдьхэлээ долгилуулан хэлэнэбди, бидэнэр Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин туг доро, сэсэн мэргэн вождь ба багша агууехэ Сталиниие тойрон нягтаар жагсаад, үглөө үдэр тээшээ зоримгойгоор дабшажа ябанабди.

Бидэнэр 1952 ониие үдэшэбэбди. Энэ он манда түүхэтэ шэнэ илалтануудые асараа. Энэ он манай Эхэ орондо, бүхы хүн түрэлтэндэ урагшаа дабшаха замыень гэрэлтүүлһэн ехэ событинуудаар дүүрэн байгаа.

1952 ондо «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай түүхэтэ зохёол хэблэгдээ, энэ зохёол коммунизм байгуулгын хүсэтэ зэбсэг болоо. Нүхэр Сталинай энэ агууехэ теоретическэ зохёолые газар дэлхэй дээрэхи хүнүүд үеһөө үедэ шудалжа байхал.

Манай түрэл партиин арбан гурбан жэлэй хүдэлмэриин ба тэмсэлэй дүнгүүдые гаргахын тула 1952 ондо партиин XIX съезд болоо, энэ хадаа коммунизм байгуулагшадай съезд гэжэ нэрлэгдэн түүхэдэ орохол.

Энэ съезд туйлай ехэ удхашанартай. Тэрээнэй шиидхэбэринүүдэй түүхэтэ удхые багахан статья дотор бараниiень тайлбарилха аргагүй. Нүхэр Г. М. Маленковой хэһэн, партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл хадаа манай героическа партиин түлөө, тэрээнэй ябажа ерэһэн алдарта замай түлөө бидэнэрэй сэдьхэлые омогорхолоор халяана.

Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын директивэнүүд болбол манай экономико ба культурын шэнэ, үзэгдөөгүй ехэ далайсатай ургалтые хараална.

Бидэнэр үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада юу хэһэнээ, үглөөдэр юу хэжэ шадаха ба хэхэ байһанаа үшөө дахин хараабди.

Бидэнэр съезд дээрэ агууехэ Сталинай үгэ хэлэхыень шагнаабди. Ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудта хандаһан хандалгынь үгэнүүд бидэнэрэй сэдьхэлдэ нэбтэрэн ороо. Бүхы дэлхэйн ажалшадай вождь, манай инаг түрэл Сталин болбол демократическа эрхэ сүлөөгэй тугые, национальна бэеэ даанхай байдалай тугые үргэхыень, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө арадуудай тэмсэл толгойлхыень тэдэ партинуудые уряалаа. Съезд болбол ленинско-сталинска Центральна Комитедые тойрон жагсаһан манай партиин агууехэ нэгэдэлые, советскэ арадай агууехэ нэгэдэлые харуулаа.

Коммунизмын агууехэ барилгануудай түрүүшынхи — Волга-Дон 1952 ондо ашаглалгада оруулагдаа. Волжско талын город, алдарта Сталинград табан далайн порт болоо. Ганданги талануудай шииг нойто абаа. Хуурай һалхин үгы хэгдэжэ байна. Донецкэ талануудай тарялан улам бүри элбэг баян ба элеэшэг болоно. Советскэ хүнүүд байгаалиие зоримгойгоор, сталинска түсэбэй ёһоор шэнэдхэн хубилгана.

Коммунизмын барилганууд дээрэ агууехэ хүдэлмэриин фронт улам бүри үргэдэнэ.

Хүндэтэ ханинар! 1952 ондо хэгдэһэн бүхы юумые тооложо барахын аргагүй. Хэды шэнээн олон шэнэ предприятинууд, үзэгдөө харагдаагүй машинанууд, ордонууд, больницанууд, театрнууд, клубууд баригдаа гээшэб! Хэды шэнээн олон советскэ хүнүүд шэнэ гэрнүүдтэ ороо гээшэб! Хэды шэнээн олон залуу хүбүүд, басагад дунда ба дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ, дипломуудые абаа гээшэб!

Эгээ иимэһээ бидэнэр 1953 ониие этигэлтэйгээр ба омогорхолтойгоор уттажа байнабди. Бидэнэр тэрээниие туйлай ехэ амжалтануудаар угтабабди.

Сүлөөтэ хитадай хүнүүд, арадай демократиин оронуудай ажалшад бидэнэртэй хамта ерээдүй тээшэ этигэлтэйгээр хаража байна гэжэ мэдэнэбди. Корейн героическа арад илалта туйлаха байһандаа этигэл найдабаритайгаар шэнэ жэлые угтажа байна гэжэ мэдэнэбди. Дэлхэйн бүхы прогрессивнэ хүнүүд шэнэ дай үүдхэгшэдэй бүхы аашануудта улам нигта жагсаалаар, бүри эдэбхитэй тэмсэлээр шэнэ жэлдэ харюусаха байна гэжэ бидэнэр мэдэнэбди.

Хилын саадахи холын капиталистическэ ба колониальна оронуудай ажалшад манай социалистическэ Эсэгэ орон тээшэ этигэлтэйгээр хаража байна гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Тэдэнэй сэдьхэл ба һанал хүсэл бидэнтэй хамта байна. Манай ажал, манай илалтанууд тэмсэлэй хүсэ, үглөөдэртөө этигэхэ найдабари тэдэнэртэ түрүүлнэ.

Корейскэ газар дээрэ зэрлиг муухайгаар аашалжа байгаа американска алуургшад дэлхэйн шэнэ дайнай түймэр тарааха гэжэ оролдоно. Үлэмжэ ехэ ашаг олзын түлөө оролдожо байдаг Уолл-стридэй банкирнууд олон миллион хүнүүдые шуһата дайнда шэнээр оруулха гэжэ оролдоно. Американска империалистнууд буу зэбсэг хангирган, манай Эхэ орондо, арадай демократиин оронуудта добтолхо гэжэ бэлэдхэнэ. Гэбэшье, тэдээнэй занал бидэнэртэ аймшагтай бэшэ. Эб найрамдалай лагерь дайнай ба империализмын лагерьта орходоо һураггүй хүсэтэй гэжэ бидэнэр батаар мэдэнэбди. Манай Эхэ орон түгэлдэр хүсэтэй ба илагдашагүй. Советскэ хүнүүдэй һэрэмжэнь нарин нигта ба һуларшагүй юм. Бидэнэр уряалгүй «айлшадые» уттажа шадахабди, манай советскэ Эсэгэ ороной дайсадые шангаар хэһээн сохижо шадахабди.

Тиин, ажалдаа, наука ба техникын шэнэ үндэрнүүдые туйлалгада бүри бахим шанга болоё, Ленин—Сталинай партиин илалта түгэс тугые бүри дээшэнь үргэе.

Мэндэ амар, 1953 он, коммунизм байгуулгын он, агууехэ ба хани барисаата советскэ арадай шэнэ шэнэ илалтануудай, амжалтануудай он!

ХАНИНАР

Хурсахан, һүбэлгэн шарайтай Витя хүбүүхэй һаял зургаатай болоо. Мүнөө Витя өөрынгөө нютаг Кяхтада бишыхан борохон гулабхаа тэжээнэ. Тэрээндээ «Эб найрамдал» гэжэ нэрэ үгөө. Хоюулаа сугтаа унтадаг, нюураа угаадаг, эдеэлдэг байна.

—«Эб найрамдал» бидэ хоёр дайнда эсэргүү тэмсэнэбди» гэжэ Витя үетэндээ хөөрэдэг.

Манай ороной хүн зон, бага ехэгүй иимэл хүсэлтэй, һанал бодолтой бшуу.

Фотонь **А. Алгазинай**, текстнь **Б. Дымбрыловэй.**

Дэрээнэй галнууд

Саһан малгайтай үндэр хадын хормойдо огторгойн олон мүшэдэй һүниин харанхыда ялалзан байһан шэнги хурса галнууд аниб аниб гэлдэнэ. Энэ хадаа Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой галнууд мүн. Эндэхи айл бүхэндэ радио дуугарна. Колхозникууд уншалгынгаа байшанда, улаан булангуудта ном, газетэ уншана, шатар, даам табина. Эндэхи колхозникууд хоёр зуугаад гаран газетэ ба журналнуудые абана. Дэрээнэй уншалгын байшанда ба улаан булангуудта Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ, нүхэр Маленковэй элидхэл ба 1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа агитаторнууд-комсомолецууд Х. Рабжинова, С. Гомбоева, Д. Будаева ба бусад колхозникуудта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэнэ. Революциин урда тээ Дэрээнэй улад зон харанхы мунхаг байдалтай байгаа. Советскэ засагай жэлнүүдэй туршада эндэ жаргалай наран мандаа. Колхозой гэшүүд Х. Д. Хорганов, Д. Ц. Цыдендоржиев гэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройнуудай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Н. Ц. Гомбоев, С. А. Цыбиков, З. Б. Будаев, Б. Г. Аюшин, Ц. Б. Будаев ба бусад дээдэ эрдэмтэй болонхой. А. Э. Аюшин, П. Э. Ширеторов, С. Б. Батуева, М. Б. Батуева, Ц. А. Ачитуева, Ч. С. Сыжыпова гэгшэд ороной дээдэ һургуулинуудта һурана.

В. Баторов,
Х. Будаев.

Жамсо ТУМУНОВ.

ЭРМЭЛЗЭЛ ДҮҮРЭНЭЭР, ЕХЭ ТҮСЭБҮҮДТЭЙГЭЭР...

(Уранзохёолшын үдэрэй тэмдэглэлһээ...)

«Уранзохёолшын үдэрэй тэмдэглэлһээ...» гэхэдэ, манай советскэ хүнүүд — олон ажалда мэргэжэлтэй болоһон, олон ажалай оньһон шүрэбүүдые мушхажа, ухаан бодолоо ажалай алдараар шэмэһэн хүнүүд, — тон ехэ анхаралтайгаар эдэ мүрнүүдые уншахые хүсэхэ байха. Теэд тэдэ нүхэдтэ хэлэхэ ёһотойб: бэшэһэн мүрнүүдни тэдэ хүндэтэ уншагшадай сэдьхэлые хангангүй байжа болохо. Хонхо бүхэн хан гэмэ шангахан абяатайшье һаа, бултадаа холо хүрэтэр дуулдадаг бэшэ ха юм даа. Ойе сууряатуулһан бугын урамдалга гэжэ бии. Тиихэдэ борохон гүрөөһэнэй арай шамай борьбо дээрээ тэнжэһэн инзаганай илбар нариихан абяан гэжэ бии! Эдэнэй хоорондо хабсагай гүбөө хоёрой зэргэлэн байһан шэнги илгаатай. Тиимэшье хадань дэбтэрээ нээнэб, манай уранзохёолэй ба уранһайханай зарим хэды шэнжэнүүд тухайда энэ мүрнүүд соомни хэлэгдэнэ... Дутаһан юумэнүүдыень нүхэд нэмээнэ бэзэ.

Үглөөгүүр эртэ. Гэрэй үүдэндэ хадагдаһан градуснигай ошоной үнгэтэй улаан гол доошоо оро-орһоор, хүнжэлдөө толгойгоо бухаһан хүнэй маягтай, түб түхэреэхэн түйсэ худараа шэргэшоо: газаа гушаад градусай хүйтэн. Уһа мүрэн няд-тад хүрэнхэй, асфальтна харгынууд мүльһэтэнхэй, гэрнүүдэй оройнууд, хашаагай хананууд бурзан сагаан саһан шэмэгтэй. Хэдышье иимэ хүйтэн һаань, Сибириин шэрүүн байгаалиин абари занда дадаһан городойхид дааранагүй, нилээд эртэ бодожо, өөрынгөө түрэл городые шэртэн харана...

Мүнгэн урадхаалта Ангара басаганай арюун уһата Енисей хүбууе зорёод шурьюулһан зүгые шэглээд, Бурят-Монголой Ленинэй орденто театрын фронтон дээрэхи инаг залуу, социалистическэ эпохын хүбүүн басаган хоёр һайхан хурдан моридоороо тэшхүүлнэ. Александр Тиминэй уралан зохёоһон эдэ хоёр жаргалта нүхэд һалбаран байһан бата бэхи Советскэ Союзай гүрэнэй тугые дээрэ үргэн ябахадаа:

Барга байдал ошон ошоо.
Баян болоо байдалнай.
Баяр жаргал манда олгоо
Багша нүхэр Сталимнай!

гэжэ дуулалдажа ябаһан шэнгеэр һанагдана. Уран зурааша Александр Иванович Тиминэй энэ морито хоёр нүхэдэй скульптура хадаа уранһайханайнгаа талаар мянга юһэн зуун табин хоёр ондо манай зураашадай зохёолнуудай дунда тобойжо гараһан томохон захата болохотоёо хамта, советскэ Бурят-Монголой уран зуралгада шэнэ һалбари нээбэ. Олоороо Ленинэй орденто театрта зүжэг харахаяа ошонобди.

Энэ театр манай республикада советскэ правительствын ба нүхэр Сталинай үгэһэн бэлэг болоно. Энэ театрын уран угалзата хүшэгэ хадаа урлалгынгаа шанараар советскэ ороной томо томо театрнуудай хүшэгэнүүдһээ доротоногүй. Энээниие советскэ гүрэнэй столица — Москвагай «Тугуудай фабрика» гэжэ тон эрхим үйлэдбэри хэһэн байна.

Тиихэдэ театрын харалгын залай дээбэриие Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро, хоёр зуун миллион советскэ арадуудай бүлэ соо хүгжэн мандаһан манай республикын илалтын баярай боложо байһаар Москвагай уранзураашад Рублев, Иорданский гэгшэд шэмэглэбэ. Энэ дээбэри ба тэрэниие хүреэлэн байһан һиихэнүүд болбол уралалгынгаа талаар Советскэ Армиин театрын дээбэри, һиихэнүүдтэй нэгэн зэргэ харагдахаар, тиимэ үндэр шанартайгаар бүтээгдэһэн байна. Тэды үндэр дээбэридэ зурагдаһан хүн бүхэн өөһэд өөһэдынгөө шэнжэ маягтайгаар харуулагдаа. Тэдэнэр манай эпохын солото хүнүүд! Тэдэнэй түхэл дүрсэдэ советскэ орондоо үнэн сэхэ зан абари ба үндэр бодолые уншанабди.

Советскэ театр хадаа ганса барилгынгаа гоёор илгарха бэшэ, мүн баһа өөрынгөө зосоохи удхаараа тобойн байха ёһотой. Бурят-Монголой Ленинэй орденто театрын артистнар энэ зорилгоёо мэдэжэ, зүжэгүүдэйнгээ шанарые һайжаруулха гэжэ һүүлэй үедэ нилээд ажаллаһан байна. Театрын сценэ дээрэ композитор Мейтусэй «Залуу гварди» гэжэ оперотой хамта композитор Ряузовай «Саянай хормойдо» гэһэн оперо табигдаба. Энэ оперын заһагдан һэргээгдэжэ табигдаһан ушар хадаа манай республикын культурна ажабайдалда томохон зүйл мүн гэжэ һанамаар. Бурят театр аад, бурят зүжэггүй байха гээшэ хуурша хүн аад, хуургүй байһанай удхатай. Иимэһээнь лэ республикын олониитэ болбол творческо хүдэлмэрилэгшэдһөө нютагайнгаа темэ дээрэ бэшэгдэһэн идейнэ гүн удхатай, хурса тодо зүжэгүүдые олоор байгуулхыень эриһэн байна. Заһагдан табиглаһан «Саянай хормойдо» гэжэ оперо хадаа һайншье юумээр олон, дутагдалааршье зузаан.

Тус оперын һайн талыень тобшолон хэлэхэдэ, ажал хүдэлмэриин темые харуулхые һэдэлгэ,ород, бурят арадуудай хани барисаае зүбөөр тайлбарилга, ульгамаар бэшэгдэһэн хүгжэмэй уялга, дуунууд ба уран шэмэглэл болоно. Гэхэтэй хамта, гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, эдэ мүрнүүдые бэшэжэ байгшын һанагшаар хадаа энэ оперын үгэ хүгжэм хоёрой хоорондо ехэхэн забһар үлэшөө шэнги. Энээн дээрэһээ ехэнхи дуунуудай үгэнүүд шагнагшалай шэхэндэ торожо үгэнгүй, удхынгаа шэмые залай гүнзэгы уруу ябуулжархина. Энэнь юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, үгын сохисодо хүгжэмэй сохисын олон газартаа тааралдаагүйһөөнь гарана.

Гадна «Саянай хормойдо» гэһэн оперын хүгжэм соо бага зэргэ ондоодхогдоһон олон янзын дуунуудай аялганууд һубарин ороно. Теэд тэдэнэр хүсэд буйлуулагдажа, нэгэ эхитэй болгогдоогүй.

«Саянай хормойдо» гэһэн оперо хэдышье иимэ дутагдалтай һаа Бурят-Монголой оперно уранһайханай хүгжэлтэдэ ехэхэн туһатай байна. Мянга юһэн зуун табин гурбан ондо «Саянай хормойдо» гэһэн зүжэг нилээд заһагдаха аабза гэжэ найдахаар. Гэбэшье, театрын артистнуудай туйлаһан амжалта ехэ. Клавдия Языкова-Гомбоевагай мүнгэн аялга, Бадма Балдаковой бугын урамдалга, Дмитрий Кириченкын торголиг зөөлэн хоолой, Абида Арсалановай тодо таталгые «һайхан!» гэһэн нэгэ үгөөр тэмдэглэхэдэ, яахадаа һайханиинь хүн бүхэн ойлгохо...

Театрһаа гараад, ном худалдалгын киоскдо хүрэнэбди. Тэндэ номууд олон. Тэдэнэй дунда Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи» гэһэн роман худалдагдажа байна. Шанартайгааршье хэблэгдэһэн, шанартайшье ном! Ч. Цыдендамбаевай романиие абажа байһан хүн бүхэн тэрэнэй ургалтаар баясана. Ушарынь, хэдэхэн жэлэй саада тээ, баруун тээшээ Бабушкин городһоо сааша гараагүй, зүүн тээшээ Зангрийн аймагһаа алад гараагүй залуухан поэдэй өөрынгөө түрүүшын шүлэгые:

Үрсэ моридоо дураарынь
табяад,
Үтэр шэрбэнэ, бааланалби.
Үрөөһэн гарыень шангаар
адхаад,
Дурланаб гэхэээ яараналби

гэжэ уншан байхые дуулаһан байнабди. Тэрэ поэднай мүнөө уран зохёолоо хаа хаана хэблэжэ эхилбэ. Москвада тэрэнэй номууд хэблэгдэнэ. Тэрээндэ амжалта хүсэжэ, һайн зохёолнуудые бэшэхэтээ хамта, эрдэмээ дээшэлүүлхыень эринэбди.

Цырен Очиров мянга юһэн зуун табин хоёр ондо уншагшадта өөрынгөө повестиие заһан бэлэглээ.

Энэ жэлдэ Хоца Намсараевай шэнээр заһагдаһан «Үүрэй толон» гэжэ романиие советскэ уншагшад хүлеэхэ байна. Цэдэн Галсанов «Саянай хормойдо» гэһэн роман дээрэ хүдэлмэрилхэ. Сергей Кузнецовой «Нэгэ харгыгаар», Платон Малакшиновай «Багша» гэһэн романууд хэблэгдэхэһээ гадна, Гомбо Цыдынжаповай, Намжил Балдановой пьесэнүүд театрын сценэ дээрэ табигдаха. Энээгээр бодохоло, мянга юһэн зуун табин гурбан он ургасатайхан жэл болохоор шэнжэтэй. Гэбэшье, энэ ургасые һайнаар хуряажа, шэмэтэй болгон абаха шухала.

Уранзохёолшодой, творческо хүдэлмэрилэгшэдэй урда Ленин — Сталинай партиин XIX съезд тон ехэ зорилго табяа. Мянга юһэн зуун табин гурбан оной тэн хахадта Бурят-Монголой республикын тогтоһоор гушан жэлэй ой гүйсэхэнь. Энэ ойдо манай уранзохёолшод, творческо хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа хүдэлмэришэд, колхозно таряашад, советскэ интеллигенцитэй хамта өөһэдынгөө даалгабарита ажал дээрэ амжалтануудые туйлажа, үнэн зүрхэнһөө шармайн ажаллаха ёһотойбди.

Эрмэлзэл дүүрэнээр, ехэ түсэбүүдтэйгээр, бата найдалтайгаар шэнэ жэлэй нарата үдэрнүүдые амжан алхалая.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ХҮСЭЛЭНГҮҮД

Баян таряа ургуулһан
Баатаршууды мүнөөдэр
Амаршалаад, тэдэнэртэ
Амжалтануудые хүсэнэбди.

* * *

—«Уран бииирын ээзд» —гээд,
Улад зонууд хэлсэнэ. —
Зураһан юумынь харахада
Буулгабаринууд — гэлсэнэ.

* * *

Бахатай даа, угаа һайхан,
Байгал далайн загаһашан!
Арбан пүүдэй алгана
Альган дээрэш ялагана!

* * *

Ажаллана уранзохёолшод забгүй,
Аһан хүсэеэ гаргажа, амарангүй,
Номууд бэшэгдэнэ хурса гүүрһаар,
Ухаан бодол сооһоонь бурьялһаар.

* * *

Энэ харыт,
холын Тахма-Таш руу
Эрын модошодой бэлэгүүд ошохонь.
Хэды «сусал»,
хэды вагон бэ хуу
Электрын һаруул
туяа болон носохол.

* * *

Нигта һайхан, торголиг
Нарин ноһотой хонидоо
Олошоруулжа байхада
Уматай даа, хухюун даа.

* * *

Алдарта һаалишан Хайдаповамнай
Аймаг соогоо алдар охэтэйл даа:
Һааһан һүеынь хэмжээл хадамнай
Һайхан уһата нуурай зэргэл даа.

* * *

Спортсменүүд!
Туйлалтатнай яһала эрхим,
Шааэан, мүнгэн кубогуудшье бии.
Шэнэ жэл соо тэдэнээ ахин.
Союзна мүрысөөндэ иладаг болыт.

* * *

«Хадан дээрэ гарахадам,
Хэбтэгэйн Оронгын гоё гээшэнь!...»
Харин манай композиторнууд
Дуугай байхань муу гээшэнь!

* * *

Шангалыш, нүхэр Курочкин,
Шэнэ жэлнай эхилшэхэнь.
Шиниин бүтээһэн паровоз
Шурьян гараба ээһэшоод.

Текстнь Ц. Галсанов, Ж. Тумунов, Ш. Нимбуев, Ч. Намжилов гэгшэдэй.

Румынска Арадай Республикын тогтоһоор табанжэлэй ойтой дашарамдуулан уулзалга болобо

БУХАРЕСТ, декабриин 30. (ТАСС). Румынска Арадай Республикын тогтоһоор табанжэлэй ойтой дашарамдуулан уулзалга мүнөө үдэшэ министрнүүдэй Соведтэ болобо. Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ ба Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй генеральна секретарь Г. Георгиу Деж, национальна Ехэ суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ д-р Петру Гроза, Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, национальна Ехэ суглаанай президиумэй гэшүүд, министрнүүд, стахановецууд ба үйлэдбэриин түрүүшүүл, наукын, искусствын, литературын ажал-ябуулагшад уулзалга дээрэ байлсаба. СССР-һээ Румынида байгаа посол А. И. Лаврентьев, Хитадай Арадай Республикын посол Ван Ю-пич, арадай демократиин оронуудай ба бусад хэдэн олон оронуудай дипломатическа түлөөлгэтэ зургаануудай толгойлогшонор уулзалга дээрэ тэрэшэлэн байгаа.

Уулзалга халуун хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

Болгарска хүдэлмэришэдэй ажалай амжалтанууд

СОФИ, декабриин 29. (ТАСС). Ажалай угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда Болгариин ажалшад 1953 онийе угтаба. Эдэ үдэрнүүдтэ олон арбаад предприятинуул өөһэдынгөө үйлэдбэриин табанжэлэй ба жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай, продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэһэн ба гэрэнэй шанарые һайжаруулһан тухай, мүнгэ зөөри алмаһан тухай мэдээсэнэ.

Тырновскэ округто 53 предприяти нэгэдэхи табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэлһээ бага болзор соо дүүргэбэ, 130 гаран фабриканууд ба заводууд жэлэйнгээ даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Энэ округто 3 мянга гаран хүдэлмэришэд советскэ стахановецууд Левченко ба Муханов гэгшэдэй жэшээгээр хүдэлмэрилнэ. Тиин тэдэнэр гүрэндэ 2 миллион гаран лев алмаһан байна. Сталин городтохи Василь Коларовай нэрэмжэтэ заводой, Троян городтохи «Большевик» гэжэ гүрэнэй промышленна предприятиин коллективүүд табанжэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Габрово городто 23 предприяти табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргээ.

Элбэг баян ургаса

ПЕКИН, декабриин 29. (ТАСС). Энэ жэлдэ Хитадта орооһоной заловой суглуулга үнгэрһэн жэлэй ургасаһаа 15 процентээр, дайнай урда тээ байһан эгээн ехэ хэмжээнһээ 9 процентээр үлүүлээ гэжэ «Женьминьжибао» газетэ мэдээсэнэ. Энэ жэлдэ хлопогой ургаса үнгэрһэн жэлэйхиһээ 20 процент ехэ, мүн дайнай урда тээ байһан эгээн ехэ хэмжээнһээ 55,7 процент ехэ болобо.

Хүдөө ажахын бусад культурануудай ургаса дайнай урда тээхи эгээн ехэ хэмжээнһээ тэрэшэлэн үлүүлбэ.

Энэ жэлдэ хуряагдаһан баян ургаса хадаа хүдөө ажахын продукцийе ехэдхэхын түлөө патриотическа үргэн хүдэлөөнэй аша үрэ болоо, тэрэ хүдэлөөндэ ажалай харилсан туһалалсалгын 2200 мянга гаран бүлгэмүүд ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативууд хабаададаа гэжэ газетэ тэмдэглэбэ. Газар уһалха ба үтэгжүүлхэ, таршаа гэхэ мэтын хүдөө ажахын дайсадтай тэмсэхэ талаар ехэ хүдэлмэри энэ жэлдэ хэгдээ. Мүнөө үтэгжүүлэгдэдэг талмай ороной элдүүрилэгдэдэг газарай юрэнхы талмайн 80 процентнь болоно, тиихэдэ полидо оруулагдаһан үтэгжүүлгын тоо үнгэрһэн жэлэйхиһээ 30 процентээр ехэ байна.

Үндэр ургаса хуряахын түлөө патриотическа хүдэлөөнэй хүгжэлтэ хадаа ажалай харилсан туһалалсалгын шэнэ бүлгэмүүдые ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудые эмхидхэхэ ябадалда туһалаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Мүнөө Хитадта 35 миллион гаран ажахынууд, тайлбарилан хэлэхэдэ, үнгэрһэн жэлэйхиһээ 40 процент олон ажахынууд элдэб түхэлэй коллективнэ ажалаар нэгэдхэгдэһэн байна.

Хоёр ондоо дунгүүд

БЕРЛИН. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын ба Баруун Германиин арад зон 1952 онийе ондоо условидо ба ондоо ондоо дунгүүдтэйгээр дүүргэжэ байна. Германска Демократическа Республикын ажалшадта энэ жэл хадаа республика соогоо социализмын үндэһэ һуури байгуулха түрүүшын жэл болобо. Городуудай ба тосхонуудай ажалшад социализмын үндэһэ һуури байгуулха тухай СЕПГ-эй хоёрдохи конференциин түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжон, энэ жэлдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилһэн ба амгалан байгуулалтын бүхы һалбаринуудта угаа ехэ амжалтануудые түйлаһан байна.

ГДР-гэй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин мэдээсэлһэнэй ёһоор, декабриин эсэсээр республикын промышленностиин валовой продукциин хэмжээн 1950 онойхидо орходоо 40,5 процентээр ехэ болобо. Промышленностьда ниитэлэлгын сектороэй хубинь 81 процентээр ургаба. 1952 ондо капиталовложениин хэмжээн 1950 онойхитой сасуулхада хоёр дахин ехэ болобо. 1952 ондо республика дотор промышленна олон шэнэ предприятинууд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Республикын предприятинуудай коллективүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын ба продукци бүтээн гаргалга ехэ болгохын түлөө, үйлэдбэриин түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхын ба болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе саашадань дэлгэрүүлхэ оршон байдалда шэнэ жэлые угтажа байна.

Республикын хүдөө ажахыда нилээд ехэ амжалтанууд түйлагдаа. 1952 ондо тарилгын талмайнууд 1939 оной хэмжээндэ хүрэбэ, гектарһаа абтаһан ургасань 1934—1938 онуудта абтаһан дунда зэргын ургасатай адли болоо. 1950 онойхитой сасуулхада орооһо үйлэдбэрилгэ 120 процент хүрэтэр, сахарна свёкло—109 процент хүрэтэр ехэ болоо. Эбэртэ бодо малай тоо энэ үе соо 110 процентээр, гахайн—140 процентээр олошорбо.

Энэ жэлдэ республика дотор таряашадай үүсхэлээр хүдөө ажахын үйлэдбэриин 1.335 кооперативнуул байгуулагдаба, тэдэнь таряашадай 13,500 ажахынуудые нэгэдүүлнэ.

Республикын хүн зоной ажабайдалай хэмжээн дээшэлээ. Гансахан гүрэнэй худалдаа наймаанай системэдэ энэ жэлэй түрүүшын 9 һарын турша дотор үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал мяха ба мяханай продуктнууд 3 дахин ехээр, загаһа ба загаһанай продуктнууд—72 процент, тоһо — 51 процент ехээр худалдагдаа.

Республика доторхи гэр байра барилгын асари ехэ далайса ажалшад тухай ГДР-гэй правительствын анхарал оролдолго гаргадагые тодоор гэршэлнэ. Һаяхан Берлинэй ажалшадай 1.148 бүлэнэр Сталинай нэрэмжэтэ аллейдэхи байшангуудта болбосон һайн квартирануудые абаба.

Германска Демократическа Республикын ажалшад шэнэ 1953 онийе баяртайгаар угтана, энэ жэл тэдэнэй үмэнэ агуу һайхан перспективэнүүдые нээнэ. Арадай Палатаар һаяхан абтаһан арадай ажахын түсэб хадаа республикын саашанхи амгалан байгуулалтын ба тэрэнэй хүн зоной ажабайдалые һайжаруулха программа мүн.

Баруун Германида тад ондоо байдалтай. 1952 он хадаа Баруун Германиин хүн зондо ремилитаризацилгые шангадхалгын ба материальна ажабайдалай бүри муудалгын жэл байба. Боннско бүлэг Германиин хоёр болон һалалгые улам ехэдхэхэ ба тэрэнэй баруун хубиниень империалистическэ агрессивнэ блогто оруулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй нэгэн талын договорнуудые энэ жэлдэ баталһан байна.

Капиталистическэ системэтэй таһаршагүй холбоотой хүдэлмэригүйдэлгэ ба үгырэн хооһоролго 1952 ондо баруун германска хүдэлмэришэдтэ схээр нүлөөлөө.

Баруун германска ДПА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ноябриин хоёрдохи хахалта хүдэлмэригүйшүүлэй тоо ноябриин эхиндэ байһанһаа 130.699 хүнөөр олошорбо.

Баруун германска таряашанай байдал тон хүндэ юм. Тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, таряашадай, 1.124.237 ажахынууд 0,5 гектарһаа 5 гектар хүрэтэр газартай байна. Тиихэлэ помещигүүдэй 14.414 ажахынууд 100 гектарһаа дээшэ газар тус бүри эзэлнэ.

Залуушуулай ехэ хүндэ байдалда байдаг ушарһаа, Баруун Германида ба Баруун Берлиндэ залуушуулай хэһэн гэмтэ хэрэгүүдэй тоо олэшорно. Статистическэ мэдээнүүдэй ёһоор, Баруун Берлинэй полици 1949 ондо 2257 залуу гэмтэдые бари, 1951 ондо тэдэнэй тоо 4.149 хүн хүрэтэр олошорбо. энэ жэлэй ноябрь хүрэтэр — 3.432 хүн болобо.

1953 он Баруун Германиин хүн зондо һайн юумэ найдуулнагүй. Шэнэ жэлдэ минии гол «анхарал оролдолго» сэрэгэй договорнуудые ратификацилха, тайлбарилан хэлэхэдэ, арадта харша сэрэгэй политикые үргэлжэлүүлхэ, арадай ажабайдалай условинуудта ба политическэ эрхэнүүдтэ добтолгые шангадхаха ябадал болоно гэжэ рождествотой дашарамдуулан хэлэһэн үгэ соогоо боннско «канцлер» Аденауэр соносхобо.

Шэнэ 1953 ондо орходоо, хүдэлмэришэн ангяар ба тэрэнэй авангард—коммунистическэ партяар толгойлогдоһон баруун германска патриодууд эб найрамдал бэхижүүлгын ба Германиин нэгэдэл һэргээхын түлөө тэмсэл шангадхаха гэжэ эрид шиидэнхэй байна.

Чехословакиин арадай ажахы түргэнөөр хүгжэнэ

ПРАГА, декабриин 30. (ТАСС). Табанжэлэй дүрбэдэхи жэлдэнь чехословацка ажалшад арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ илалтануудые түйлаа.

Тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, Чехословакиин промышленностиин валовой продукци дайнай урда тээхи 1937 оной хэмжээнһээ хоёр дахин шахуу үлүүлнэ. Словакида илангаяа ехэ амжалтанууд түйлагдаа. Тэндэ промышленна үйлэдбэриин хэмжээн дайнай урда тээхи хэмжээнһээ 4,5 дахин үлүүлбэ

Республика доторхи эгээн томо барилга дээрэ—Остравын дэргэдэхи Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта хэдэн арбаад объектнүүд, тэрэ тоодо нэгэ домна, мартеновскэ хоёр пеэшэн, коксово батарей, прокатна цех ашаглалгада оруулагдаба.

Ваг мүрэн дээрэ ба Хрудимка мүрэн дээрэ хоёр электростанциин барилга энэ жэлдэ дүүргэгдээ.

1953 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэй зохилдуулан, промышленностиин валовой продукци 1952 онойхитой сасуулхада 18,4 процентээр ургаха байна.

Польско ажалшадай шэн зоригто ажал

ВАРШАВА, декабриин 30. (ТАСС). Польшын ажалшад зургаанжэлэй түсэбэй гурбадахи жэлыень үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэнэ.

Гданьска судоверфиин хүдэлмэришэд холо хүрэтэр тамарха шэнэ судные ашаглалгада оруулаа. Силезиин машина бүтээгшэд «Донбасс» гэжэ советскэ комбайнын үльгэрөөр хэгдэһэн польско түрүүшын нүүрһэнэй комбайнай монтаж дүүргэбэ.

«Новая Гута» гэжэ металлургическа комбинадай барилгашад шэрэм шудхалгын цехын ехэ корпусые барижа дүүргэбэ. Шэрэм шудхалгын цех һаяар ашаглалгада оруулагдаха байна.

Политическэ эрхэнүүдэй түлөө иранска эхэнэрнүүдэй тэмсэл

ТЕГЕРАН, декабриин 30. (ТАСС). Иранай эхэнэрнүүдэй демократическа организациин эрган «Джахане занан» газетэ меджлистэ һунгаха һунгалтануудта хабаадаха эрхые Иранай бүхы эхэнэрнүүдтэ үгэхэ гэһэн эрилтэ табина.

Премьер-министр Мосаддыгта Иранай эхэнэрнүүдэй демократическа организациин хандалга газетэдэ толилогдобо.

Энэ организаци хадаа һунгаха эрхые эхэнэрнүүдтэ олгохо гэһэн эрилтэдэ зуун мянга гаран хүнэй гар табюулба, ООН-эй Уставые ба хүнэй эрхэнүүдэй декларацийе Иранда дары бэелүүлхэ шухала байһан тухай зааһан бэшэгые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида эльгээбэ.

Тегеранска олонхи газетэнүүд иранска эхэнэрнүүдэй эрилтэнүүдые дэмжэнэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, декабриин 30. (ТАСС). Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд түрүүн байһан газартаа дайсанда эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Үсэгэлдэр һүни американска самолёдууд сэрэгэй ямаршье объектнүүдгүй Пхеньян шадарай амгалан һуурин газарнуудта добтолһон, тэдэнние зэрлиг муухайгаар бомбодоһон байна.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

Моника Фелтоной мэдүүлгэ

ЛОНДОН, декабриин 30. (ТАСС). «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Моника Фелтон ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ тэмдэглэбэ: буржуазна хэблэлэй дайсан харша пропагандын нүлөөн дэрс байхадаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ажал-ябуулгада һаяшаг лэ һэжэгтэйгээр хандажа байһан угаа олон хүнүүдые һая Венэдэ болоһон эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгресс эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадуулһан байна.

Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгресс урда жэлнүүдтэ боложо байһан Конгрессүүдтэ орходоо нилээд үргэн үндэһэ һуури дээрэ зарлагдаа, тэрээндэ хабаадагшад бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо ябадалда һаад хэжэ байгаа бэрхэшээлнүүдые бодото дээрэнь шиидхэхэ гэһэн һэдэлгэдэ ехэ анхарал хандуулһан байна.

Угаа олон янзын үзэл бодолтой хүнүүд английска делегациин составта ороһон байгаа гэжэ Фелтон хэлэбэ. Дайсан харша пропагандын нүлөөн доро байһан олохон хүнүүд Вена ошоо. Гэбэшье, тэдэнэр эсэстээ Конгрессэй шиидхэбэринүүдые угаа ехэ дэбжэлтэйгээр хүлеэн абаа. Ушарынь, тэдэнэр Конгрессые эмхидхэгшэдэй ба тэрээндэ хабаадагшадай үнэн сэдьхэлтэй байһан ябадалда этигэһэн байна. Английска нэгэн городой муниципалитедэй гэшүүн, лейборист, делегациин гэшүүн хадаа энээнһээ үлүү демократическа ёһоор эмхидхэгдэһэн конференцидэ энээнэй урда тээ хэзээдэшье хабаадажа үзөөгүйб гэжэ мэдүүлбэ.

Конгрессэй шиидхэбэринүүдые угаа үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тээшэ эгээн түрүүшын ба шухала зорилго болоно гэжэ Моника Фелтон Англиин эб найрамдалай хүсэнүүдэй үмэнэхи зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Тибедтэ шэнэ ажабайдал хүгжэнэ

ПЕКИН, декабриин 30. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент городской эхин һургуулиин нээгдэһэн тухай Лхасаһаа мэдээсэнэ, тус һургуулида 500 гаран һурагшад һуралсана. Һурагшад түбэд хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номуудаар бүрин хангагданхай. Һургуулида 20 шахуу түбэд багшанар хүдэлмэрилнэ. Һургуули соо библиотекэ бии юм.

Сириин байдал тушаа

СТАМБУЛ, декабриин 29. (ТАСС). Премьер-министрын орлогшо ба генеральна штабай начальник полковник Шишеклиин Каир ошоһон ябадалые ашаглан, сирийскэ армиин нилээд ехэ бүлэг офицернүүд тус орон дотор гүрэнэй шэнэ переворот хэхые һэдэбэ гэжэ ливанска «Аттайар» газетэ мэдээсэбэ. Энээн тухай һураг дуулаад, Шишекли Дамаск руу яаралтайгаар бусажа ерэхэ баатай болоо. Олон хүнүүд арестовалагдаа. «Ас-Сарха» гэжэ ливанска газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, сирийскэ армиин генеральна инспектор Аднан Мальки ба бусад дээдэ офицернүүд арестовалагдаһан хүнүүдэй списогүүдтэ харагдана, тэдэнэр болюулагдаһан политическэ партинуудтай, тусгаарлабал, проанглийска «Аль-Баас» партитай холбоотой байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городой хүүгэдэй № 6 садта шэнэ жэлэй ёлко боложо байна. А. Мантаевай фото.

Г. ЧИМИТОВ.

ДЕД МОРОЗ

Һаяхан табатай болооб—
Һургуулидаш һуранагүйб.
Шэнэ жэл! Ёлкодо ошохоо
Хэды ехээр һананабиб!

Ахайм һурадаг һургуулиин
Асари ехэ таһаг соо
Шэнэхэн жэлэй ёлкын
Шэдитэ галнууд яларшаа.

Эжы, ахайтаяа гурбуулан
Ерэбэбди яаралтай.
Ёлкын гоёнь гайхалтай—
Огто нюдэ һаргуулма.

Шандаган, шоно, загаһан
Шагаагаад нам руу һалананагүй.
Мэдэнэб: эдэш хуу-сааршан—
Мэгдэнэ, жэрхэнэ, айнагүйб.

Ойлгон гэһээм ахаймни
Ойром гэнтэ байбагүй:
Эжытэйм орхёод намайгаа
Энэм хайшаа талиигааб?

Ханитан нүхэд хүхилдэн,
Хажуудам ерээл бултадаа.
Ёлкоо тойроод хүтэрэлдэн,
Ёһоорхон дуу дуулалдааб.

Хүхюун, буурал Дед Мороз
Хүрэжэ гэнтэ ерэбэл даа.
Бэлэг сэлэг тэрэ дороо
Бидэндэ хубаажа оробол даа.

Орхёод намаяа ахаймни
Ошоошонь эндэл эли болос:
Алдангүй таняаб дуугаарнь—
Ахаймнил — энэ Дед Мороз.

Ород хоккейгээр финальна уулзалга

Ород хоккейгээр Улан-Удэ городой кубок абахын түлөө финальна мүрысөөн «Локомотив» (ПВЗ) ба «Спартак» общественуудай командануудай хоорондо БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой мүльһэн талмай дээрэ декабриин 28-да үнгэргэгдэбэ.

Нааданай түрүүшын хахадта «Спартагай» залуу команда һайнаар наадажа, спартаковец Ильин удаа удаагаар 2 бүмбэгэ нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу сохижо оруулба.

Хоёрдохи хахадта мүн лэ спортивна шанга тулалдаан үргэлжэлжэ, спартагайхид 4:2 гэһэн тоотой болобо. Гэбэшье, эсэслэлгын үедэ локомотивайхид тон бэрхээр наадажа, аяар 4 бүмбэгэ сохижорхёо. Иигэжэ «Локомотив» общестын хоккеистнэр илалта (6:4) түйлаба.

Городой кубогта хүртэһэн локомотивайхид РСФСР-эй кубок абахын түлөө мүрысөөндэ наадаха болобо. Энэ уулзалга 1953 оной январиин 4-дэ Улан-Удэдэ Иркутскын ба манай городой хоккеистнэрэй хоорондо болохо байна.

Е. Николаев.

Мүнөөдэр хаана ошохоб

Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрта—үглөөгүүр **«Залуу гварди»** гэжэ оперо хүүгэдтэ харуулагдаха, үдэрэй 12 часта ёлко эмхидхэгдэжэ, «Дед Морозой» ролийе ород драмын артист нүхэр Иванов наадаха. «Дед Мороз» һайндэрлэлгэдэ суглараһан хүүгэдтэ шэнэ жэлэй бэлэгүүдые барюулха байна.

Үдэшэниинь **«Саянай хормойдо»** гэжэ оперо табигдаха.

Ород драмын театрта—үдэрэй 11 ба 14 часуудта хүүгэдтэ зорюулагдаһан ёлко болохо. Эндэ театрын артистнарай коллектив «Емели хүүгэдые шэнэ жэлэй ёлкодо урина» гэжэ Мезенцевагай сценаряар багахан зүжэг харуулха байна. БМАССР-эй габьяата артист Гофман «Дед Морозой» роль наадаха, Емелиин роль артист Титов, Ягаагай роль артистка Калинина ба бусад хамта 12 артистнар наадаха. Үдэшэниинь ниитэ городской бал-маскарад боложо, «Ягаахан сэсэг» гэжэ зүжэг табигдаха.

Ленинэй орденто паровоз бүтээлгын заводой ордондо—гоё һайханаар шэмэгдэһэн шэнэ жэлэй ёлкын дэргэдэ хүүгэд олоороо сугларжа, «Бидэ эб найрамдалай түлөөбди» гэһэн литературно-хүгжэмэй концерт хараха. Энэ концертые ПВЗ-гэй һургуулинуудай хүүгэдэй самодеятельностиин коллективүүд табиха байна.

Үдэшэниинь кино харуулагдаха.

Пионернүүдэй ордондо. Городой һургуулинуудай һурагшад сугларжа, шэнэ жэлэй һайндэрлэлгые хүхюунээр үнгэргэхэ. «Хүхюун уран зураашa», «Дед Морозой аэродром» гэжэ атрацион болохо. Мүн электропоездын модель харуулагдаха.

Дээдэ дабхарта хүүгэдэй гарахада «Дед Мороз» ба «Снегурочка» хоёр тэдэнийе хүндэтэйгөөр угтажа, гоё һайханаар шэмээтэй ёлкые тойрон наада, энеэдэн болохо. Эндэ Резник ба Найдановай сценаряар «Манай нүхэд» гэжэ зүжэг харуулагдаха.

Удаань «Дед Мороз» ирагуу гоё хүгжэмэй абяан доро сугларагшадта шэнэ жэлэй бэлэгүүдые барюулха. Бэлэгүүдэйнь тоодо «Дед Морозой шэнэ жэлэй конкурс» гэжэ ном байха. Энэ ном соонь элдэб зүйлэй үльгэр, таабаринууд хэблээтэй. Тэдэ таабаринуудые таагшадта шан үгтэхэ юм.

Тэрэшэлэн мяханай комбинадай, шэлэй заводой, сэмбын фабрикын, уһанзамайхидай, хирпиисын заводой ба бусад клубуудта хүүгэдэй утреннигүүд ба вечернүүд болохо байна.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10.17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта и промышленности — 4.52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00441. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.